

Terviseamet
info@terviseamet.ee

Teie 17.07.2025 nr 6.1-10/25/5770-1/
Meie 15.08.2025 nr 5.2-2/1906-2

Vastus pöördumisele

Vastuseks Teie kirjale selgitame sotsiaalministri 6. jaanuari 2010. a määruse nr 2 „Perearsti ja temaga koos töötavate tervishoiutöötajate tööjuhend“ (tööjuhend) ning tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (TTKS) rakendamist alljärgnevalt.

1. Kas nimistuga perearst on kohustatud osutama nimistusse kuuluvatele isikutele tervishoiuteenust vahetult isiklikult kontaktvastuvõtuga (st vastuvõtu ise läbi viima)? Näiteks, kui nimistuga perearst võtab vastu nädalas 5h ja teised sama nimistu juures töötavad arstid võtavad vastu kokku 15h.

Kui jah, siis millises mahus ja ulatuses on see kohustus (nt vähemalt 20 tundi nädalas)?

Vastavalt TTKS § 8 lõikele 1 ning kooskõlas TTKS §-des 34 ja 35 toodud nimistu moodustamise ja kinnitamise põhimõttega, teenindab nimistusse kuuluvaid isikuid perearst, kellele nimistu on kinnitatud, välja arvatud TTKSis ettenähtud juhtudel. Kuigi TTKS § 7 lg 2¹ võimaldab perearstiabi osutajal lisaks nimistu alusel tegutsemisele osutada perearstiabi teise nimistusse kuuluvale isikule, on vastav võimalus rangelt seotud tingimusega, et seda tehakse üksnes perearstiabi kättesaadavuse tagamiseks ning vastav abi andmise võimalus ei vabasta perearsti isiklikust kohustusest teenindada oma nimistut. TTKS § 8 lõige 6 sätestab, et perearst tagab tema nimistusse kantud inimestele tervishoiuteenuste kättesaadavuse ning järjepidevuse vastavalt perearsti ja tema meeskonna tööjuhendile. Eeltoodu seab perearstile vastutuse oma nimistu patsientide eest.

Tööjuhendi § 5 lõikes 1 on sätestatud perearsti minimaalse vastuvõtu maht – perearsti vastuvõtuaeg peab olema vähemalt 20 tundi nädalas. See nõue peegeldab seadusandja ideed, et perearst on esmatasandi teenuse keskne osutaja ning patsiendid kohtuvad oma perearstiga regulaarselt. Tööjuhend näeb ka ette, et lisaks perearstile töötab tema nimistus vähemalt üks pereõde, seega on õigusaktides algusest peale planeeritud, et osa perearstiabi osutamisest toimub pereõe poolt. Viimane siiski ei asenda perearsti vastuvõtu kohustust, vaid täiendab seda. Nende normidega väljendab seadusandja eesmärki, et nimistu patsientidel oleks tagatud otsene juurdepääs oma perearstile ning tema meeskonnale.

Seega on perearstil isiklik kohustus teostada kontaktvastuvõtte vähemalt 20 tundi nädalas, mistõttu ei ole seadusega kooskõlas olukord, kus nimistuga perearst võtab vastu nädalas 5h ja teised sama nimistu juures töötavad arstid võtavad vastu kokku 15h. TTKS ei võimalda perearsti 20 tunnise vastuvõtu kohustuse delegeerimist teisele arstile välja arvatud TTKS § 8¹ juhtudel.

2. Kas iseseisvat vastuvõttu tohib teha perearsti nimistu juures töötav arsti kvalifikatsiooniga mõni teine tervishoiutöötaja? Seejuures täpsustada sellise tervishoiutöötaja kvalifikatsioon. Kui jah, siis millises mahus?

Vastavalt TTKS § 8 lg 1 teenindab nimistut perearst isiklikult. Kuigi TTKS § 8 lõike 4¹ punkt 2 lubab üle 2000 inimesega nimistu teenindamisse kaasata vähemalt ühe arsti kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja, ei anna seadus viimasele teenuse iseseisva osutamise õigust. Nimelt täidab selline arst [tööjuhendi määruses](#) sätestatud perearsti ülesandeid perearsti juhtimisel ja oma pädevuse piires. Nimistu kasvades säilib nimistuga perearstil isiklik vastuvõtukohustus vähemalt kehtestatud miinimummääras.

Samas reguleerib seadus ka perearsti ajutist asendamist, mis on teine olukord, kus teisi arste kasutatakse nimistu teenindamiseks. TTKS § 8¹ defineerib asendamise olukorrana, kus perearst töölt ajutise eemalviibimise tõttu ei osuta isiklikult ja vahetult perearstiabi oma nimistu patsientidele – eeskätt ei toimu tema poolt isiklikult ambulatoorset vastuvõtt. Seega on asendamine olukord, kus nimistu teenindamise võtab üle teine arst, sest perearst ise on ajutiselt ära (puhkusel, haiguslehel, koolitusel vms). TTKS § 8¹ lõigetes 5 ja 6 on sätestatud asendaja kvalifikatsiooninõuded erineva pikkusega asendamise korral ning kooskõlas lõike 1 teise lausega järgib perearsti asendaja samu põhimõtteid ja nõudeid nagu nimistuga perearst. Nende sätetega on seadusandja piiritletud, millises ulatuses ja tingimustel tohib nimistu teenindamiseks kasutada teisi arste.

3. Kui vastuvõttu tohib läbi viia nimistu juures töötav muu arsti kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja, siis kas piisab, kui nimistuga perearst ei tee üldse vahetut vastuvõttu, kuid juhendab teisi arste ja tagab teenuse osutamise vastavalt juhendile?

Küsimusele, kas perearst võib oma nimistut hallata üksnes teisi tervishoiutöötajaid juhendades, ise patsiente vastu võtmata (kontaktvastuvõtuta), selgitame, et kehtiva õiguse järgi ei ole selline olukord lubatav. Nimistuga perearst peab kontaktvastuvõtte tegema rakendusaktides ette nähtud miinimummahus. Juhul kui kontaktvastuvõtude vajadus on suurem, saavad perearsti juhendamisel neid teostada pereõed või teised arsti kvalifikatsiooniga tervishoiutöötajad.

On oluline rõhutada, et tööjuhendi kehtestamise ajal oli seadusandja selge taotlus tagada perearsti isiklik vastuvõtt igale nimistu patsiendile. Tookordne tervishoiukorralduse loogika lähtus printsiibist, et perearst tunneb oma patsiente personaalselt ja kohtub nendega regulaarselt. Tõlgendus- ja rakenduspraktika on aga ajanut teatud määral muutunud, lähtudes tervishoiusüsteemi vajadustest ja esmatasandi arstiabi arengusuundadest. Täna rõhutatakse üha enam meeskonnatöö põhimõtet: perearst toimib küll nimistu eest vastutava juhina, kuid igapäevatöös jagatakse ülesandeid teiste tervishoiutöötajatega. Seda suundumust peegeldavad ka tänased ja tulevikus planeeritavad õigusaktide muudatused.

Igal nimistul peab olema ametlikult vastutav perearst, kes isiklikult vastutab nimistu teenindamise eest ja kelle nimel perearstiabi osutatakse. Jättes kõrvale asendamise, peab perearst osutama perearstiabi ise vahetu vastuvõtu kaudu vähemalt 20 tunnil nädalas, tagades sellest ajast väljajääval vastuvõtuajal teenuse teiste kvalifitseeritud töötajate kaudu.

Lugupidamisega
(allkirjastatud digitaalselt)

Anniki Lai
asekantsler

Triin Tõnts
Triin.Tonts@sm.ee